

भाववाढीचे वास्तव विप्लेशन

प्रा. एस. एस. बलखंडे

अर्थशास्त्र विभाग

सु. मो. महाविद्यालय, पोलादपूर, रायगड

भाव वाढ ही नेहमीच सामान्य मानसाच्या जिह्मळ्याचा विषय राहिला आहे. सरकार कडून जेव्हा भाव वाढ निर्देशांक जाहीर केला जातो तेव्हा तो जर वाढलेला असेल तर भिती निर्माण होते , जर घटलेला असेल तर आनंद व्यक्त केला जातो, आणि स्थिर असेल तर समाधान व्यक्त केले जाते. जूलै 2009 च्या पहिल्या आडवड्यात घाऊक किंमत निर्देशांक आधारीत भाव वाढ दर 1.21 टक्के राहिला. हा भाव वाढ दर शून्या पेक्षा खली रहील असा अंदाज तज्ञानी व्यक्त केला. ही गोष्ट गृहीत धरून धोरणे आखली जाऊ लागली ती सामान्य मानसाना सूखावणारी होती. ज्या वेळी सरकार कडून असे सांगितले जाते सरकारी आर्थिक धोरणे हे सामान्य मानसाला संरक्षण देणारी असताना आर्थिक विकासा बरोबर किंमत स्थिरता हे उद्दिष्ट समोर ठेवले जाते.

सन 2003.04 ते 2007.08 या काळात आर्थिक विकासाचा दर हा वाढता राहिला पण भव वाढीचा दर ही 5 ते 6 टक्के पेक्षा खली ठेवण्यात यश आले. फिलिप्सच्या म्हणण्या नुसार एकाच वेळी भाव वाढ नियंत्रन व आर्थिक विकास हे उद्दिष्टे साध्य करता येत नाहीत. पण ही पाच वर्ष चमत्कारीक ठरली . कारण या काळात भारतीय अर्थव्यवस्थेतिल विकास दर 8 टक्के पेक्षा ज्यास्त राहिला व भाव वाढ दर सूधा खालच्या पातळीला राहिला, निष्चितच हे भारतीय आर्थिक धोरणाचे यश आहे.

वरील विधानाचा असा अर्थ निघतो की मागील पाच वर्षात आर्थिक धोरणाची कामगिरी चांगली असल्याचे सांगितले जाते परंतु ते खरे नाही, व फक्त भास निर्माण केला जातो. त्याचा खोलवर अभ्यास केल्यावर या संदर्भातिल सत्यता लक्षात येते. भाव वाढीच्या संदर्भात जे चित्र दाखविले जाते ते खोटे आहे. वरील विधाननतिल हे खरे आहे की घाऊक किंमत निर्देशांक आधारीत भाव वाढीचा दर खालच्या पातळीला राहिला आहे. परंतु हा दर वास्तवात सामान्य माणसावरील भाव वाढीचे संपूर्ण परिणाम मोजण्यास अपयशी ठरतो.

भाव वाढ मोजण्याचा घाऊक किंमत निर्देशांक व्यापक स्वरूपाचा असला आणी सरकार कडून आर्थिक धोरणे आखताना त्याचा वापर केला जात असला तरी त्यात काही कमतरता आहेत.

संदर्भ:

- [1]. कार्य गट अहवाल मे 2008 दृ
- [2]. दैनिक लोकस्ताचे विविध अंक
- [3]. रिझर्व्ह बँक बूलेटिंग.
- [4]. स्यूल अर्थशास्त्र .. एम एल जिंगन.
- [5]. द इकॉमिक टाइम्स 13 जून.
- [6]. भारतीय अर्थव्यवस्था... दत्त व सुंदरम.
- [7]. अर्थसंवादचे विविध अंक.